

книга в англоезичния свят (след превода на романа „Под игото“). Английските отзиви – доколкото ги е имало – до днес остават неописани и неизследвани.

Накрая ще се върна отново към въпроса за „експортното“ представяне на национални литературни ценности. Славейков е от онези културни фигури, които далеч не са само писатели и поети, а създатели на митологии. Той особено остро осъзнава необходимостта да изобрети отчетлив, запомнящ се образ на българското, да го визуализира, да го снабди, ако щете, със „запазена марка“, която да го открие на фона на балканските съседи, вече доста по-добре присъстващи на „пазаря на световната суета“, по неговия собствен израз. За тази цел се спира върху образа на Балкана. Последователно обяснява за чуждия читател, че „балкан“ означава изобито планина (макар да не споменава, че думата е турска), но и че Балканът е една много специална, съблемна българска планина. По различни начини мотивира „интимната връзка на Балкана с историческия живот на българите“, както и значението му за съвременната българска поезия (за илюстрация привежда дълъг откъс от собствената си „Кървава песен“).

В крайна сметка обаче усилията му в тази посока отиват напразно, при това без той дори да го забележи. По някаква ирония на съдбата – и на превода – на английски заглавието на книгата става „The Shade of the Balkans“ („Сянката на Балканите“), не „Сянката на Балкана“, както Славейков го е формулирал и както неизменно го цитира. Уви, на английски Балканите са плуралия тантум, по подобие на имената на всички планински вериги, формата Balkan просто не се употребява. Така преводът автоматично заличава сингуларността, уникалността на българския митопоетически топос, и вместо да се открие, българското се потапя отново в общия мъгляв образ на полуострова. Балканът бива засенчен от Балканите.

Библиография

- Василев, Вл. Антологията „Poètes bulgares“ – Златопор, VIII, 1927, № 9, с. 408–409.
Данто, А. Три десетилетия след края на изкуството. – В: Генова, И., А. Ангелов, съст. Следистории на изкуството. С., 2001 Фондация СФРАГИДА.
Пенчева, Р., встъп. студия и ред. – В: Георги-Асен Дзивгов, един забравен български лирик. Купол. Стихове и литературна критика. С., 2004, ЛИК.
Кузмининский, К., съст. Болгарский сборник. Москва, 1913.
Михайлов, К. Ботев на английски. Посвещение в тайната на българския космос. – Литературна мисъл, 1999, № 1.